

БЕРЕСТ ЄЛИЗАВЕТА, здобувач вищої освіти
Науковий керівник – **БУРКОВСЬКА АННА**, доктор філософії (економіка),
доцент кафедри менеджменту та маркетингу,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

УПРАВЛІННЯ ПРОДОВОЛЬЧИМИ ВІДХОДАМИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Управління продовольчими відходами є важливою складовою глобальних зусиль щодо забезпечення продовольчої безпеки та сталого розвитку. Щорічно у світі утворюється мільйони тон харчових відходів, які не лише сприяють екологічним проблемам, але й свідчать про неефективне використання ресурсів [1]. Основні проблеми в управлінні відходами включають як системні недоліки в ланцюгу постачання, так і споживчі звички, що спричиняють велику кількість непридатної до споживання продукції.

Проблема продовольчих відходів починається вже на етапі виробництва та збирання врожаю. Неефективне використання технологій, втрати під час транспортування або неправильне зберігання можуть призвести до того, що значна частина продукції не доходить до споживачів, що часто пов'язано з відсутністю належних інфраструктурних рішень, особливо в регіонах, де відсутні сучасні складські приміщення або система холодного зберігання [2].

Другою великою проблемою є втрати, що виникають на рівні роздрібної торгівлі. Часто супермаркети викидають продукти, які втрачають привабливий вигляд або термін придатності яких наближається до закінчення. У цих умовах споживачі також грають важливу роль, оскільки їхні звички купувати більше продуктів, ніж потрібно, або нехтувати залишками їжі сприяють зростанню відходів харчових відходів [3].

На рівні домогосподарств проблема ще більше ускладнюється відсутністю планування. Люди часто купують більше продуктів, ніж можуть спожити, що призводить до їх псування [4]. Окрім цього, багато споживачів не знають про можливі способи збереження продуктів або використання залишків, що ще більше посилює проблему. Однак існують різноманітні шляхи вирішення цієї проблеми, які вже почали застосовуватися в багатьох країнах. На рівні виробництва важливою є модернізація технологій та поліпшення інфраструктури. Використання систем для зберігання продуктів і технологій, що мінімізують втрати під час транспортування, допомагає зменшити кількість відходів на цьому етапі [4]. Інновації в аграрному секторі, такі як точне землеробство, дозволяють краще прогнозувати врожай і використовувати ресурси більш ефективно.

Важливим інструментом зниження відходів на рівні роздрібної торгівлі є запровадження практик пожертвування непроданих, але ще придатних для споживання продуктів благодійним організаціям. У багатьох країнах вже існують законодавчі ініціативи, які стимулюють супермаркети до подібних дій, що дозволяє зменшити кількість харчових відходів та підтримати людей, які цього потребують [1].

Серед домогосподарств одним із ключових шляхів боротьби з харчовими відходами є підвищення обізнаності та зміна споживчих звичок. Планування покупок, належне зберігання продуктів і використання залишків їжі можуть значно знизити кількість відходів [4]. Освітні кампанії та програми з підвищення рівня екологічної свідомості сприяють тому, що люди починають більш відповідально ставитися до продуктів харчування.

Окрім цього, все більше популярності набувають цифрові технології, які допомагають споживачам і компаніям ефективніше управляти запасами продуктів. Мобільні додатки, що нагадують про терміни придатності або пропонують рецепти для використання залишків їжі, дозволяють знизити кількість відходів. Також все більше підприємств використовують платформи для продажу продуктів з коротким терміном зберігання за зниженими цінами, що дозволяє зменшити втрати на рівні роздрібної торгівлі [1].

Отже, управління продовольчими відходами є важливим завданням, яке потребує комплексного підходу. Від удосконалення виробничих процесів до зміни споживчих звичок - кожен етап у ланцюгу постачання може бути покращений для зменшення втрат. Це сприятиме не лише збереженню ресурсів, але й досягненню глобальних цілей сталого розвитку, таких як продовольча безпека та охорона навколишнього середовища.

Список використаних джерел

1. Шهبаніна О. В., Бурковська А. І., Полторак А. С., Бурковська А. В., Сухорукова А. Л. Управління відходами у глобалізованому світі: виклики та перспективи. Система управління відходами в циркулярній економіці: фінансові, соціальні, екологічні та енергетичні детермінанти : монографія / за заг. ред. А. С. Росохатої, М. Г. Мінченко. Суми : Сумський державний університет, 2023. С. 74-83. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17053>
2. Shebanina O., Burkovska A., Petrenko V., Burkovska A. Economic planning at agricultural enterprises: Ukrainian experience of increasing the availability of data in the context of food security. *Agricultural and Resource Economics*. 2023. Vol.9. No.4. Pp.168–191. <https://doi.org/10.51599/are.2023.09.04.08>.
3. Shebanina O., Burkovska A. Approaches to the Installation of the Subsistence Level in the Context of the Food Security in Ukraine. *Journal of Economics and Management Sciences*. 2018. Vol. 1. No. 2: 122–128. <https://doi.org/10.30560/jems.v1n2p122>.
4. Полторак А.С., Сухорукова А. Л., Бурковська А. І. Кібербезпека в системі трансформації управління бізнес-організацією. Трансформація менеджменту бізнес-організацій: сучасні тренди та виклики : колективна монографія. Київ : Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. 2021. С. 158-176. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10893/1/17.pdf>

